

Keeleklišeest vabanemise töötuba

Piret Järvela

Edward Kess

Plaanis

- Teoreetilisi näpunäiteid
- Koledast keelest ilusaks
- Ilusa keele mäng
- Keele maalritöö

Sisuka teksti 7 sammast (Anti Kidron)

1. Kui midagi saab öelda kolme lausega, pole mõtet nelja raisata
2. Kui sama mõtet saab öelda ainsuses, ära kasuta mitmust
3. Kui teksti sobib harilik sõna, pole tarvidust seda haruldasega asendada
4. Lihtsalt öeldavat pole mõtet keeruliselt sõnastada
5. Kõrvalda kõik liigne: liigsed seletused, epiteedid, kirjeldused ja põhjendused.
6. Kui teksti sobivad nt tarindid “et öelda” või “et teha”, pole tarvis kasutada peenemaid vorme “ütlemaks” ja “tegemaks”
7. Kui tekst on lohisev ega “voola”, otsi häälikulise kokkukõla võimalusi.

Kuidas rikastada

- Sünonüümid
- Liitsõnad
- Täpsusta
- Kõnekäänud ja ütlused on rikkus
- Tsitaadid
- Võrdlused
- Asenda tuntud tabava vähetuntuga
- Harvad väljendid (öhe, unne...)
- Mõte olgu pidevalt selge ja mõistetav

Kuidas öelda paremini

- Tere ka minu poolt!
- Tahaksin tänada
- Pikas perspektiivis...
- ... niinimetatud tulekahju ...
- Kullaheitlus ei saa olema kerge
- Koheselt ...
- Hetkel ...
- Ehk siis ....

Enamused eestlased ettekujutust
sellest ei oma. (Kuku)

Nüüd piisas tolele väikesest
hoiatuskirjast, et lips on kaetud
tööstusdisaini lahendusega, palun
lõpeta ära! (EE)

Ma põhimõtteliselt kõnnin
justkui miiniväljal. (TV3)

Pärnu-Jaagupi gümnaasiumi 10-nda
klassi mitteavamisest volikogu pilgu
läbi. (Delfi)

Tegelik reaalsus on teine.

ELEKTRIKU PROUA KUTSUS ENDALE TUTTAVAD KLEMMID KÜLLA.
ELEKTRIK NÄITAS ENNAST HEAS VALGUSES.
JONESTAJA TÕMBAS ÖÖSEL RINGI.
ILUKIRURG TEGI SUURED SILMAD.
PSÜHHAATER PEKSIS SEGAST.
KAEVURI TÖÖMÄLESTUSED OLID KIRKAD.
TUUKRIL OLID NÄPUD PÕHJAS.
MÖÖBLITISLER KIRJUTAS SAHTLISSE.
STRIPTIISITAR NÄITAS ENNAST HEAST KÜLJEST.
GEENITEHNOLOOG TEGI SÄÄSEST ELEVANDI.
MAJAKAVAHT TÕMBAS UTTU.
SAEKAATRIMEES HOIDIS PÖIALT.
TIMUKAL SAI POODUTEST KÕRINI.
ELEKTRIKUD PANDI PINGERITTA.
JUUKSURIL OLI KARVANE TUNNE.
AIATEGIJA HAKKAS LIPITSEMA.
KEEMIK TEGI VÕÖRALE NAISELE LÄHENEMISKATSEID.
KALAMEES LUGES VÕRGUVÄLJAANNET.
KREMATOORIUMITÖÖTAJA EI TEADNUD TUHKAGI.
MATEMAATIK JAGAS MATSU.
PURJUS MÜÜRSEPP PANI AUTOGA SEINA.
FOTOGRAAF ILMUTAS HUVI.
PUUDEGA INIMENE OTSIB AHJUKÜTTEGA KORTERIT.
ESIKUST KOSTAB SAMME - MANTEL LÄHEB MOEST ÄRA.
PAKS NAIN E PIDAS PEENIKEST NAERU

Hinnangud näitavad suhtumist

- **Kuidas öelda hästi?**
- **Kuidas öelda halvasti?**

- *Täpsustamine paneb mõtte helisema.*

Ülesanne

Vaata videot ja märka head keelt ja ütlemist.